

PAPER DETAILS

TITLE: Okul Öncesi Egitim Durumlarına Göre Öğrencilerin İlkokula Hazirbulunusluk Düzeylerinin Belirlenmesi

AUTHORS: Serkan DEMİR, Mustafa KALE

PAGES: 78-96

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2702962>

Okul Öncesi Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi

Determination of Primary School Readiness Levels of Students Based on Their Preschool Educational Background

Serkan Demir, Mustafa Kale

Yazar Bilgileri

Serkan Demir
Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Şehit
Emre Tunca İlkokulu,
serkandemirgazi@gmail.com

Mustafa Kale
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi,
Temel Eğitim,
mkale@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu çalışmanın amacı okul öncesi eğitim durumlarına göre öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin farklı değişkenler bakımından incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın deseninde bağımlı değişken, öğrencilerin okula hazırbulunuşluk düzeyleri; bağımsız değişken ise öğrencilerin okul öncesi eğitim süreci, cinsiyeti, başlama yaşı, okula devam durumu, anne ve baba eğitim durumu, sosyoekonomik düzeyidir. Araştırmanın çalışma grubu, Ankara ili Çubuk ilçesinde yer alan Şehit Emre Tunca İlkokulunda, okul öncesi eğitim yaşında bulunan 76 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veriler Bilişsel Yetenekler Testi Form 6 (BYTF-6) kullanılarak toplanmıştır. Ölçek okul öncesi dönem öğrencilerinin sözel, sayısal ve sözel olmayan muhakeme yeteneklerini ölçerek ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Araştırma verileri, betimsel istatistikler, Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testleri ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilere göre; okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre hazırbulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrenciler arasında okula başlama yaşı, okula devam durumu, anne öğrenim durumu değişkenleri bakımından istatistiki olarak anlamlı fark bulunurken sosyoekonomik düzey, cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farkın bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi
İlkokul
Hazırbulunuşluk

Keywords

Preschool
Primary School
Readiness

Makale Geçmişi

Geliş: 12.10.2022
Düzeltilme: 13.11.2022
Kabul: 12.12.2022

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the primary school readiness levels of students based on their preschool educational background and some demographic variables. The relational survey model was used in the research. In the design of the study, the dependent variable is the school readiness level of the students, and the independent variable is the students' pre-school education process, gender, starting age, school attendance, parents' educational status, and socio-economic level. The study group of the research consists of 76 students of pre-school education age at Şehit Emre Tunca Primary School located in Çubuk District of Ankara Province. In order to collect data in the study, Cognitive Skills Test Form 6 was used. The scale was used to determine the level of readiness for primary school by measuring the verbal, numerical and non-verbal reasoning abilities of preschool students. The research data were analyzed by using descriptive statistics, the Mann-Whitney U Test and the Kruskal Wallis Test. Based on the findings obtained in the research; it was concluded that the readiness levels of the students who received pre-school education were higher than those who did not. Among the students; While there was a statistically significant difference in terms of school starting age, school attendance, and mother's educational background, it was concluded that there was no significant difference in terms of socio-economic level, gender, and father's educational background variables.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atf

Demir, S. & Kale, M. (2023). Okul öncesi eğitim durumlarına göre öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi. *TEBD*, 21(1), 78-96. <https://doi.org/10.37217/tebd.1187736>

Giriş

Bireylerin toplumsal ilişkilerinin temeli okul öncesi ve ilkokul çağlarında atılmaktadır. Bu dönemlerde çocuklara sunulan eğitim hizmeti ve bunun niteliği birey olarak çocuğun sonraki yaşamını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu anlamda çocukların erken dönemde eğitim ortamlarından yararlanması sonraki okul yaşantılarına da olumlu katkılar sağlamaktadır. Erken çocukluk dönemi (0-6 yaş), çocuklara temel becerilerin kazandırılması bakımından önemli bir dönemdir. Okul öncesi dönem; çocuğun kendini tanıdığı, yeterlilik durumu ve geliştirilmesi gereken yönlerini fark ettiği, insanlarla ve toplumsal kurallarla ilk tanışmanın gerçekleştiği dönemdir (Atış-Akyol, 2015, s. 1). Okul öncesi dönem 0-6 yaşları içine alan, kişiliğin oluşumunda, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasında ve geliştirilmesinde en önemli dönemdir (Bağçeli-Kahraman, 2012, s. 3). Sosyal ve duygusal gelişim, bilişsel gelişim, öz bakım becerileri, psikomotor gelişim ve dil gelişimi okul öncesi dönemde çocukların gelişim göstermesi beklenen alanlardır.

İlkokula başlayan çocuğun sosyalleşmesi, belirli kurallara uyması, akademik becerileri edinmesi okula uyum sağlayabilmesine ve okula hazırbulunuşluğuna bağlıdır (Özaslan ve Baba-Öztürk, 2022). Çocukların okula hazırbulunuşluklarının desteklenmesi bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerinin ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından da önemli görülmektedir (Blair ve Raver, 2015).

İlkokulda eğitim ve öğretim süreci; eğitim ve öğretim programı, öğretmen, aile, okul, çevre, öğrencinin bireysel özellikleri ve hazırbulunuşluk düzeyleri gibi unsurlardan etkilenmektedir (Sağırlı, 2022). Hazırbulunuşluk, çocukla beraber okulun ve toplumun hazır olmasını da kapsayan bir süreçtir (Bağçeli-Kahraman, 2012, s. 10). Çocukların hazırbulunuşluklarını ele alan farklı görüşler de bulunmaktadır (Konuk-Er, Karaman ve Yıldırım-Doğru, 2022; Özaslan ve Baba-Öztürk, 2022). Çocuğun hazırbulunuşluk durumuyla ilgili olgunlaşmacı görüşe göre çocuğun başarısızlığı biyolojik açıdan çocuğun problemi olarak görülmekte, çevreci görüşe göre çocuğun öğrenme becerileri dışsal deneyimlere bağlanmakta, sosyal yapılandırmacı görüşe göre çocuğun hazırbulunuşluk durumu sosyal-kültürel çevre şartlarına bağlanmakta, etkileşimci görüş ise diğer üç görüşü de kapsamaktadır (Bağçeli-Kahraman, 2012, s. 13). Çocukların bireysel özellikleri ve sosyo-kültürel çevrelerinin yanı sıra dünyadaki küresel salgınlar da çocukların okula hazırbulunuşluklarını etkileyebilmektedir.

Özellikle dünyada yaşanan küresel salgın da eğitim süreçlerini önemli ölçüde etkilemiştir (Demir ve Kale, 2020). Türkiye’de 2020 Mart ayında okullar dönem sonuna kadar ülke çapında kapatılmış, tüm öğretim kademeleri eğitimi uzaktan yapmaya başlamıştır (Eken, Tosun ve Tuzcu-Eken, 2020). 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı birinci dönemi, 21 Eylül 2020’de okullarda seyreltilerek yüz yüze eğitime geçilmiştir. Okul öncesi düzeyinde haftada bir gün olacak şekilde eğitim başlatılmıştır. Ancak salgının seyrindeki artışla birlikte eğitim öğretim döneminde bazı aksamalar yaşanmış ve uzaktan

eğitimle aksayan öğretim programları telafi edilmeye çalışılmıştır. İkinci dönem 15 Şubat 2021’de tümüyle yüz yüze eğitime geçilmiştir. Bu süreçte okul öncesi dönem çocukları bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Küresel salgın sonrasında çocuklarda saldırgan davranışlar, kaygı, korku, kardeş kıskançlığı, aşırı hareketlilik, anne-babaya bağımlılık gibi davranışların ortaya çıktığı (Tarkoçin, Alagöz ve Boğa, 2020) gözlenmiştir. Çocuklarda okul öncesi dönemde gelişen problem davranışlar, sonraki eğitim basamağına hazır olma ve başarılı bir ilkokul dönemini de etkileyebilir. Çocuğun yaşamında birinci sınıfa başlama sürecinde okula hazırbulunuşluk ve öz-düzenleme becerisi okul sürecine önemli katkılar sağlamakla birlikte, Covid-19 salgını sürecinde eğitimin kesintiye uğraması ve beraberinde getirdiği izolasyonların çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerini de etkilediği düşünülmektedir (Yılmaz, 2021, s. 1).

Türkiye’de ilkokul, ortaokul ve lise eğitimi zorunlu, okul öncesi eğitim ise isteğe bağlı olarak alınmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014). Küresel salgın döneminde bazı aileler, sağlık gerekçeleri ya da başka nedenlerle çocuklarını okul öncesi eğitime göndermeden ilkokula yönlendirmektedir. Çocukların okuma yazma programının uygulandığı okullarda öğrenime başlamadan önce okuma ve yazma konusunda elde ettikleri deneyimler okul başarılarını etkilemektedir (Erkan ve Kırca, 2010). Okula hazırbulunuşluk düzeyi ve okula başlama yaşı diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de önemli görülmekte ve çocuğun gelişimi ve öğrenmeleri ile ilgili birçok boyutu kapsamaktadır (Buldu ve Er, 2016). Akkaş ve Tozduman-Yaralı (2022) tarafından yapılan araştırmada çocukların gelişimlerinin değerlendirilmesinin önemli olduğu, erken tanı ile kritik dönemde erken müdahale olanağı sağlayacağı belirtilmektedir. Alanyazında bu konuda yapılan araştırmalar, ilkokula hazırbulunuşluk konusunda görüşler (Konuk-Er vd., 2022; Özaslan ve Baba-Öztürk, 2022), öz düzenleme becerisi ve hazırbulunuşluk (Blair ve Raver, 2015; Ursache, Blair ve Raver, 2012; Uyanık, Bayındır ve Değirmenci, 2021), okul öncesi eğitim ile sosyal davranış becerileri (Ekinci-Vural, 2006; Türkyılmaz ve Pekdoğan, 2019) ve Montessori yönteminin ilkokula hazırbulunuşluğa etkisi (Kayılı ve Arı, 2011) konularında yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi konusunda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır (Vatansever-Bayraktar ve Kendirci, 2018). İlkokula hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesi, çocuğun doğru eğitim kademesine yönlendirilmesi bakımından önemli görülmektedir. Ebeveynler çocuklarının okul öncesi dönemden ilkokula başlama dönemine kadar “Acaba çocuğum ilkokula ne zaman başlamalı? Acaba bir yıl daha okul öncesi eğitime devam etmeli mi?” sorularını gün geçtikçe daha fazla sormaktadır. Aslında bu soruların cevabı eğitim alacak öğrencinin kişisel özelliklerinde saklıdır. Bazı ülkelerde çocuklara hazırbulunuşluk testleri uygulanmakta ve çocuğun çok yönlü olgunluk düzeyleri belirlenmektedir (Erkan ve Kırca, 2010). Bu anlamda okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri açısından değerlendirilmesi önemli görülmektedir.

Bu araştırmanın mevcut durumu ortaya koymak adına önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Araştırmanın genel amacı, okul öncesi eğitim durumları ve bazı demografik değişkenlere göre öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin incelenmesidir.

Araştırmanın bu amaca ulaşabilmesi için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri nasıldır?
2. Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Cinsiyet değişkeni bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Okul öncesi eğitime başlama yaşı değişkeni bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
5. Okul öncesi eğitime devam durumları bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
6. Anne eğitim durumu değişkeni bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
7. Baba eğitim durumu değişkeni bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
8. Sosyoekonomik düzeyleri bakımından öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Yapılan araştırmada, okul öncesi eğitim durumlarına göre öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek üzere betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Desende bağımlı değişken, öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri; bağımsız değişkenler ise öğrencilere sunulan okul öncesi eğitim süreci, cinsiyet, okula başlama yaşı, okula devam durumu, anne-baba eğitim durumu ve sosyoekonomik düzeydir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili, Çubuk ilçesi, Şehit Emre Tunca İlkokulunda okul öncesi eğitime devam eden kayıtlı 135, aday kayıтта yer alan ve okul öncesi eğitime hiç gitmeyen 45 olmak üzere 180 öğrenci arasından araştırmaya gönüllü katılım sağlayan 76 kişi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için, araştırmacılar tarafından geliştirilen demografik bilgi formu ile Lohman ve Hagen (2001) tarafından geliştirilen, toplam güvenirliği $r = 98,4$ olan, İnal ve Ömeroğlu (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Bilişsel Yetenekler Testi Form 6 (BYTF-6) kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan testin KR-20 güvenirlik değeri 1. boyut için .76, 2. boyut için .82, 3. boyut için .70 ve BYTF-6 toplamı için .91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test toplamında güvenirlik katsayısı .97, sözel boyutta güvenirlik katsayısı .79, sayısal boyutta güvenirlik katsayısı .97 ve sözel olmayan boyutta güvenirlik katsayısı .97'dir (İnal ve Ömeroğlu, 2011). Ölçek, okul öncesi dönem öğrencilerinin sözel, sayısal ve sözel olmayan muhakeme yeteneklerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Sözel, sayısal ve sözel olmayan boyut olmak üzere testin üç alt boyutu bulunmaktadır. Her alt boyut ise her biri 20 soru olmak üzere iki alt test şeklinde toplam 40 sorudan oluşmaktadır. Test bilgiyi hatırlama, organize etme, benzer ve farklı özellikleri bulabilme, sonuç çıkartma, problem durumunu kavrama, nesneleri sınıflandırma gibi kazanımların değerlendirilmesinde kullanılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma, 2021-2022 eğitim öğretim yılı 2. dönemi sonunda gerçekleştirilmiştir. Veriler, Gazi Üniversitesinin 262812 sayılı ve 12.01.2022 tarihli etik kurul onayı doğrultusunda toplanmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından biri tarafından ders dışı zamanlarda, okul rehberlik servisi ve sınıf rehber öğretmeninin gözetim ve desteği ile gönüllü öğrenci/velilerin katılımı ile toplanmıştır. Araştırma öncesinde öğrenci velilerinden “Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” alınmıştır. Araştırmacı tarafından ölçek gönüllülük esasına göre öğrencilere birebir uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından öncelikle örnek soru öğrenciye sorularak ön hazırlık yapılmıştır. Daha sonra gerçek teste geçilmiş ve sorulan soruya göre uygun görseli göstermesi istenmiştir. Uygulanan ölçeğin uygulama süresi 25-35 dakika aralığında sürmüştür. Her alt testin ilk sayfasında örnek sorular yer almaktadır. Örnek sorular haricinde test soruları için puanlama yapılırken doğru yanıtlar için “1” yanlış veya boş bırakılanlar için “0” şeklinde kodlanmıştır. Elde edilen verilerin yapılan normallik testleri sonucu normal dağılmadığı görülmüştür. Araştırmanın tüm alt amaçları için tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Birinci alt amaç için öğrenci hazırbulunuşluk puanı 0-40 aralığı “düşük”, 41-80 aralığı “orta” ve 81-120 aralığı “yüksek” düzey olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın ikinci ve üçüncü alt amaçlarında Mann-Whitney U Testi; diğer alt amaçlarda Kruskal Wallis Testi kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerin İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

İlkokula kayıt dönemindeki öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, hazırbulunuşluk testi sonucunda elde ettikleri puanlar ile hesaplanmıştır (Tablo 1). Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan

76 öğrenciden üçünün ilkokula hazırbulunuşluk puanının düşük düzeyde, 15'inin orta düzeyde, 58'inin ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle öğrencilerin %3,95'inin ilkokula hazırbulunuşluğunun düşük, %19,75'inin orta ve %76,3'ünün yüksek puan düzeyinde olduğu söylenebilir. Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin hazırbulunuşluklarının 12'sinin "orta" düzeyde ve 51'inin "yüksek" düzeyde olduğu; yüzdelik olarak ise %15,8'inin "orta" ve %67,1'inin "yüksek" düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 1). Okul öncesi eğitim almayanların ise üçünün "düşük" düzeyde, üçünün "orta" düzeyde ve yedisinin "yüksek" düzeyde hazırbulunuşluğunun olduğu, diğer bir deyişle %3,95'inin "düşük", %3,95'inin "orta" ve %9,2'sinin "yüksek" düzeyde hazırbulunuşluklarının olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. İlkokul 1. Sınıf Aday Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeyleri

Okul Öncesi Eğitim Durumu	Hazırbulunuşluk Düzeyi					
	Düşük		Orta		Yüksek	
	f	%	f	%	f	%
Alan	0	0	12	15,8	51	67,1
Almayan	3	3,95	3	3,95	7	9,2
Toplam	3	3,95	15	19,75	58	76,3

Öğrencilerin Okul Öncesi Eğitime Gidip Gitmeme Durumuna İlişkin İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 öğrenciden 63'ünün okul öncesi eğitime gittiği, 13'ünün ise okul öncesi eğitime gitmediği görülmektedir (Tablo 2). Okul öncesi eğitime gidip gitmeme durumlarına göre istatistiki olarak anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre, toplam test ($U=181,50$; $p=.002$), sözcük dağarcığı ($U=191,50$; $p=.02$), sözel muhakeme ($U=244$; $p=.022$), ilişkili kavramlar ($U=168,50$; $p=.001$), nicel kavramlar ($U=265,50$; $p=.045$), şekil sınıflandırma ($U=233$; $p=.014$) ve matrisler ($U=233$; $p=.014$) alt testlerinde okul öncesi eğitime gidenlerin lehine anlamlı bir fark ($p<.05$) belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Okul Öncesi Eğitimi Değişkenine Göre İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Grup	n	SO	ST	U	p
Test 1	Gitti	63	41,96	2643,50	191,50	.020
Sözcük Dağarcığı	Gitmedi	13	21,73	282,50		
Test 2	Gitti	63	41,13	2591	244	.022
Sözel Muhakeme	Gitmedi	13	25,77	335		
Test 3	Gitti	63	42,33	2666,50	168,50	.001
İlişkili Kavramlar	Gitmedi	13	19,96	259,50		
Test 4	Gitti	63	40,79	2569,50	265,50	.045
Nicel Kavramlar	Gitmedi	13	27,42	356,50		
Test 5	Gitti	63	41,30	2602	233	.014
Şekil Sınıflandırma	Gitmedi	13	24,92	324		
Test 6	Gitti	63	41,30	2602	233	.014
Matrisler	Gitmedi	13	24,92	324		
Toplam Test	Gitti	63	42,12	2653,50	181,50	.002
	Gitmedi	13	20,96	272,50		

Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 öğrencinin cinsiyetleri incelendiğinde 41'inin erkek, 35'inin ise kadın olduğu görülmektedir (Tablo 3). Cinsiyet durumlarına göre istatistiki olarak anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını belirlemek için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre, toplam test ($U=602$; $p=.229$), sözcük dağarcığı ($U=601$; $p=.220$), sözel muhakeme ($U=585$; $p=.165$), ilişkili kavramlar ($U=585,50$; $p=.167$), nicel kavramlar ($U=714,50$; $p=.975$), şekil sınıflandırma ($U=610,50$; $p=.263$) ve matrisler ($U=640,50$; $p=.420$) alt testlerinde cinsiyet değişkeni açısından gruplar arasında anlamlı fark ($p>.05$) bulunamamıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Grup	n	SO	ST	U	p
Test 1	Erkek	41	35,66	1462	601	.220
Sözcük Dağarcığı	Kadın	35	41,83	1464		
Test 2	Erkek	41	35,27	1446	585	.165
Sözel Muhakeme	Kadın	35	42,29	1480		
Test 3	Erkek	41	35,28	1446,50	585,50	.167
İlişkili Kavramlar	Kadın	35	42,27	1479,50		
Test 4	Erkek	41	38,43	1575,50	714,50	.975
Nicel Kavramlar	Kadın	35	38,59	1350,50		
Test 5	Erkek	41	35,89	1471,50	610,50	.263
Şekil Sınıflandırma	Kadın	35	41,56	1454,50		
Test 6	Erkek	41	36,62	1501,50	640,50	.420
Matrisler	Kadın	35	40,70	1424,50		
Toplam Test	Erkek	41	35,68	1463	602	.229
	Kadın	35	41,80	1463		

Öğrencilerin Okul Öncesi Eğitime Başlama Yaşı Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 öğrenciden 13'ünün okul öncesi eğitime hiç gitmediği, 43'ünün 57-65 aylıkken, 20'sinin 66 ay ve üzeri iken okul öncesi eğitime başladığı görülmektedir (Tablo 4). Okul öncesi eğitime başlama yaşı değişkenine göre öğrencilerin ilkökula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiki olarak farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre; toplam test ($x^2=9,982$; $p<.05$), sözcük dağarcığı ($x^2=9,239$; $p<.05$), sözel muhakeme ($x^2=6,019$; $p<.05$), ilişkili kavramlar ($x^2=11,433$; $p<.05$), şekil sınıflandırma ($x^2=6,263$; $p<.05$) ve matrisler ($x^2=6,233$; $p<.05$) alt testlerinde gruplar arasında anlamlı fark ($p<.05$) bulunmuştur. Nicel kavramlar ($x^2=4,044$; $p>.05$) alt testinde ise farkın olmadığı ($p>.05$) tespit edilmiştir (Tablo 4).

Anlamlı fark bulunan testlere ilişkin olarak hangi gruplar arasında farkın bulunduğunu anlamak üzere çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre sıra ortalamalarına bakıldığında okul öncesi eğitime "hiç gitmeyenler" ile sözcük dağarcığı testinde "57-65 aylık" (SO=41,94) ve "66 ay ve üzeri" (SO=42,00), sözel muhakeme testinde "57-65 aylık" (SO=42,77), ilişkili kavramlar

testinde “57-65 aylık” (SO=41,33) ve “66 ay ve üzeri” (SO=44,48), şekil sınıflandırma testinde “57-65 aylık” (SO=42,30) ve matrisler testinde “57-65 aylık” (SO=42,24) başlayanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Okul öncesi eğitime giden öğrencilerin lehine farkın olduğu ve bu gruplarda sıra ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Okul Öncesi Eğitime Başlama Yaşına İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Başlama Yaşı	n	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Çoklu Karşılaştırma (U)
Test 1 Sözcük Dağarcığı	1) Hiç gitmedi	13	21,73	2	9,239	.010	1-2* 1-3*
	2) 57-65 aylık	43	41,94				
	3) 66 ay ve üzeri	20	42,00				
Test 2 Sözel Muhakeme	1) Hiç gitmedi	13	25,77	2	6,019	.049	1-2*
	2) 57-65 aylık	43	42,77				
	3) 66 ay ve üzeri	20	37,60				
Test 3 İlişkili Kavramlar	1) Hiç gitmedi	13	19,96	2	11,433	.003	1-2* 1-3*
	2) 57-65 aylık	43	41,33				
	3) 66 ay ve üzeri	20	44,48				
Test 4 Nicel Kavramlar	1) Hiç gitmedi	13	27,42	2	4,044	.132	-
	2) 57-65 aylık	43	40,95				
	3) 66 ay ve üzeri	20	40,43				
Test 5 Şekil Sınıflandırma	1) Hiç gitmedi	13	24,92	2	6,263	.044	1-2*
	2) 57-65 aylık	43	42,30				
	3) 66 ay ve üzeri	20	39,15				
Test 6 Matrisler	1) Hiç gitmedi	13	24,92	2	6,233	.044	1-2*
	2) 57-65 aylık	43	42,24				
	3) 66 ay ve üzeri	20	39,28				
Toplam Test	1) Hiç gitmedi	13	20,96	2	9,982	.007	1-2*
	2) 57-65 aylık	43	42,66				
	3) 66 ay ve üzeri	20	40,95				

Öğrencilerin Okul Öncesi Eğitime Devam Durumları Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 öğrenciden 13’ünün okula “hiç gitmediği”, 44’ünün “1-12 ay” arası, 10’unun “13-24 ay” arası ve dokuzunun “25 ay ve üzeri” okul öncesi eğitime devam ettiği görülmektedir (Tablo 5). Okul öncesi eğitime devam durumu değişkenine göre öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiki olarak farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre, toplam test ($x^2=16,332$; $p<.05$), sözcük dağarcığı ($x^2=16,436$; $p<.05$), ilişkili kavramlar ($x^2=16,304$; $p<.05$), şekil sınıflandırma ($x^2=11,937$; $p<.05$) ve matrisler ($x^2=11,705$; $p<.05$) alt testlerinde anlamlı farkın olduğu ($p<.05$) görülmektedir (Tablo 5). Sözel muhakeme ($x^2=7,812$; $p>.05$) ve nicel kavramlar testinde ($x^2= 6,468$; $p>.05$) ise istatistiki olarak anlamlı fark ($p>.05$) bulunamamıştır (Tablo 5).

Anlamlı fark bulunan testlere ilişkin olarak hangi gruplar arasında farkın bulunduğunu anlamak üzere çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, sıra ortalamalarına bakıldığında okul öncesi eğitime “hiç gitmeyenler” ile sözcük dağarcığı “13-24 ay” (SO=58,55), ilişkili

kavramlar “1-12 ay” (SO=38,41), “13-24 ay” (SO=49,00) ve “25 ay ve üzeri” (SO=47,56), şekil sınıflandırma “13-24 ay” (SO=56,70), matrisler testinde “13-24 ay” (SO=56,40) ve test toplamında “13-24 ay” (SO=57,45) ve “25 ay ve üzeri” (SO=44,83) okul öncesi eğitime devam edenler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Fark olan testlerde okul öncesi eğitime gitmeyenlerin diğer gruplardan daha düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Okul Öncesi Eğitime Devam Durumu Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Devam Durumu	n	SO	sd	X ²	p	Çoklu Karşılaştırma (U)
Test 1 Sözcük Dağarcığı	1) “Hiç gitmedi”	13	21,73	3	16,436	.001	1-3*
	2) “1-12 ay”	44	39,63				
	3) “13-24 ay”	10	58,55				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	34,94				
Test 2 Sözel Muhakeme	1) “Hiç gitmedi”	13	25,77	3	7,812	.050	-
	2) “1-12 ay”	44	38,26				
	3) “13-24 ay”	10	49,00				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	46,39				
Test 3 İlişkili Kavramlar	1) “Hiç gitmedi”	13	19,96	3	16,304	.001	1-2*
	2) “1-12 ay”	44	38,41				1-3*
	3) “13-24 ay”	10	54,85				1-4*
	4) “25 ay ve üzeri”	9	47,56				
Test 4 Nicel Kavramlar	1) “Hiç gitmedi”	13	27,42	3	6,468	.091	-
	2) “1-12 ay”	44	38,01				
	3) “13-24 ay”	10	45,90				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	48,67				
Test 5 Şekil Sınıflandırma	1) “Hiç gitmedi”	13	24,92	3	11,937	.008	1-3*
	2) “1-12 ay”	44	37,92				
	3) “13-24 ay”	10	56,70				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	40,72				
Test 6 Matrisler	1) “Hiç gitmedi”	13	24,92	3	11,705	.008	1-3*
	2) “1-12 ay”	44	38,91				
	3) “13-24 ay”	10	56,40				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	36,22				
Toplam Test	1) “Hiç gitmedi”	13	20,96	3	16,332	.001	1-3*
	2) “1-12 ay”	44	38,08				1-4*
	3) “13-24 ay”	10	57,45				
	4) “25 ay ve üzeri”	9	44,83				

Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 anneden 13’ünün “ilkokul”, 17’sinin “ortaokul”, 32’sinin “lise” ve 14’ünün “üniversite” mezunu olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Öğrencilerin annenin eğitim düzeyi değişkeni bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiki olarak farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre, sözcük dağarcığı ($x^2=9,069$; $p<.05$) ve sözel muhakeme testinde ($x^2=9,929$; $p<.05$) istatistiki olarak anlamlı fark ($p<.05$) bulunurken toplam test ($x^2=5,214$; $p>.05$), şekil sınıflandırma ($x^2=2,665$; $p>.05$), matrisler ($x^2=1,313$; $p>.05$), ilişkili kavramlar ($x^2=1,707$; $p>.05$) ve nicel kavramlar

($\chi^2=3,255$; $p>.05$) alt testlerinde istatistiki olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($p>.05$) görülmektedir (Tablo 6).

Anlamlı fark bulunan testlere ilişkin olarak hangi gruplar arasında farkın bulunduğunu anlamak üzere çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre sıra ortalamalarına bakıldığında sözcük dağarcığı testinde “ilkokul” (SO=26,04) ve “üniversite” (SO=50,21), sözel muhakeme testinde “ortaokul” (SO=38,80) ve “üniversite” (SO=46,39) eğitimi alan annelerin çocuklarının ilkokula hazırbulunuşlukları üniversite mezunu olan anneler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Fark olan testlerde sıra ortalamaları, anne eğitimi üniversite olanlar diğer gruplardan daha yüksek düzeydedir.

Tablo 6. Anne Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Anne Eğitim Durumu	n	SO	sd	χ^2	p	Çoklu Karşılaştırma (U)
Test 1 Sözcük Dağarcığı	1) “İlkokul”	13	26,04	3	9,069	.028	1-4*
	2) “Ortaokul”	17	42,32				
	3) “Lise”	32	36,41				
	4) “Üniversite”	14	50,21				
Test 2 Sözel Muhakeme	1) “İlkokul”	13	41,03	3	9,929	.019	1-4*
	2) “Ortaokul”	17	38,80				
	3) “Lise”	32	49,11				
	4) “Üniversite”	14	46,39				
Test 3 İlişkili Kavramlar	1) “İlkokul”	13	34,19	3	1,707	.635	-
	2) “Ortaokul”	17	39,82				
	3) “Lise”	32	36,98				
	4) “Üniversite”	14	44,36				
Test 4 Nicel Kavramlar	1) “İlkokul”	13	34,69	3	3,255	.354	-
	2) “Ortaokul”	17	35,18				
	3) “Lise”	32	37,83				
	4) “Üniversite”	14	47,61				
Test 5 Şekil Sınıflandırma	1) “İlkokul”	13	33,15	3	2,665	.446	-
	2) “Ortaokul”	17	37,06				
	3) “Lise”	32	37,98				
	4) “Üniversite”	14	46,39				
Test 6 Matrisler	1) “İlkokul”	13	34,00	3	1,313	.726	-
	2) “Ortaokul”	17	35,91				
	3) “Lise”	32	41,25				
	4) “Üniversite”	14	39,54				
Toplam Test	1) “İlkokul”	13	29,62	3	5,214	.157	-
	2) “Ortaokul”	17	38,38				
	3) “Lise”	32	37,66				
	4) “Üniversite”	14	48,82				

Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 babadan 15’inin “ilkokul”, 13’ünün “ortaokul”, 30’unun “lise” ve 18’inin “üniversite” mezunu olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Baba eğitim durumu değişkenine göre öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiki olarak farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Test sonucuna göre toplam test ($x^2=2,308$; $p>.05$), sözcük dağarcığı ($x^2=3,939$; $p>.05$), sözel muhakeme ($x^2=4,925$; $p>.05$), ilişkili kavramlar ($x^2=1,707$; $p>.05$), nicel kavramlar ($x^2=0,908$; $p>.05$), şekil sınıflandırma ($x^2=3,548$; $p>.05$) ve matrisler ($x^2=3,146$; $p>.05$) alt testlerinde anlamlı fark ($p>.05$) bulunamamıştır (Tablo 7).

Tablo 7. Baba Eğitim Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

Test	Baba Eğitim	n	SO	sd	x^2	p
Test 1 Sözcük Dağarcığı	1) "İlkokul"	15	33,43	3	3,939	.26
	2) "Ortaokul"	13	30,85			
	3) "Lise"	30	41,08			
	4) "Üniversite"	18	43,94			
Test 2 Sözel Muhakeme	1) "İlkokul"	15	28,40	3	4,925	.17
	2) "Ortaokul"	13	35,92			
	3) "Lise"	30	43,13			
	4) "Üniversite"	18	41,06			
Test 3 İlişkili Kavramlar	1) "İlkokul"	15	38,67	3	1,592	.66
	2) "Ortaokul"	13	32,96			
	3) "Lise"	30	41,78			
	4) "Üniversite"	18	36,89			
Test 4 Nicel Kavramlar	1) "İlkokul"	15	37,80	3	0,908	.82
	2) "Ortaokul"	13	35,81			
	3) "Lise"	30	37,55			
	4) "Üniversite"	18	42,61			
Test 5 Şekil Sınıflandırma	1) "İlkokul"	15	41,57	3	3,548	.31
	2) "Ortaokul"	13	28,27			
	3) "Lise"	30	39,48			
	4) "Üniversite"	18	41,69			
Test 6 Matrisler	1) "İlkokul"	15	44,43	3	3,146	.37
	2) "Ortaokul"	13	31,96			
	3) "Lise"	30	36,08			
	4) "Üniversite"	18	42,31			
Toplam Test	1) "İlkokul"	15	37,17	3	2,308	.51
	2) "Ortaokul"	13	30,81			
	3) "Lise"	30	40,40			
	4) "Üniversite"	18	42,00			

Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri Bakımından İlkokula Hazırbulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 76 aileden 11'inin "düşük", 62'sinin "orta", üçünün "yüksek" sosyoekonomik düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 8). Ailelerin ekonomik düzeylerine ilişkin öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasında istatistiki olarak farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonucuna göre test toplamında ($x^2=0,726$; $p>.05$) ve sözcük dağarcığı ($x^2=1,663$; $p>.05$), sözel muhakeme ($x^2=0,372$; $p>.05$), ilişkili kavramlar ($x^2=1,145$; $p>.05$), nicel kavramlar ($x^2=0,105$; $p>.05$), şekil sınıflandırma ($x^2=1,508$; $p>.05$), matrisler ($x^2=1,328$; $p>.05$) alt testlerinde anlamlı fark ($p>.05$) bulunamamıştır (Tablo 8).

Tablo 8. Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

<i>Test</i>	<i>Sosyo-Ekonomik Düzey</i>	<i>n</i>	<i>SO</i>	<i>sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Test 1 Sözcük Dağarcığı	1) "Düşük"	11	33,23	2	1,663	.43
	2) "Orta"	62	38,82			
	3) "Yüksek"	3	51,17			
Test 2 Sözel Muhakeme	1) "Düşük"	11	35,50	2	0,372	.83
	2) "Orta"	62	39,23			
	3) "Yüksek"	3	34,50			
Test 3 İlişkili Kavramlar	1) "Düşük"	11	32,05	2	1,145	.53
	2) "Orta"	62	39,37			
	3) "Yüksek"	3	44,17			
Test 4 Nicel Kavramlar	1) "Düşük"	11	38,91	2	0,105	.94
	2) "Orta"	62	38,24			
	3) "Yüksek"	3	42,33			
Test 5 Şekil Sınıflandırma	1) "Düşük"	11	33,27	2	1,508	.47
	2) "Orta"	62	38,85			
	3) "Yüksek"	3	50,33			
Test 6 Matrisler	1) "Düşük"	11	34,55	2	1,328	.51
	2) "Orta"	62	38,60			
	3) "Yüksek"	3	51,00			
Toplam Test	1) "Düşük"	11	34,91	2	0,726	.69
	2) "Orta"	62	38,73			
	3) "Yüksek"	3	46,83			

Tartışma

Bu araştırmada okul öncesi eğitim alan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin okul öncesi eğitim almayanlara göre anlamlı ölçüde yüksek olduğu bulgusu Türkyılmaz ve Pekdoğan (2019) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla, okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal davranış ve hazırbulunuşluk düzeylerini olumlu yönde etkilediği bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Alanyazında bu bulguyu destekleyen farklı araştırma sonuçları da (Canbulat, 2017; Dereli ve Koçak, 2005; Ekinci-Vural, 2006; Yoleri ve Tanış, 2014) bulunmaktadır.

Yapılan araştırmanın bir diğer bulgusunda cinsiyet değişkeninin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyini anlamlı ölçüde etkilemediği belirlenmiştir. Alanyazında farklı araştırma sonuçlarında da (Canbulat, 2017; Yoleri ve Tanış, 2014) benzer sonuçlar bulunmuştur.

Okul öncesi eğitime başlama yaşı değişkenine göre "hiç gitmeyenler" ile sözcük dağarcığı ve ilişkili kavramlar testinde "57-65 aylıklar" ve "66 ay ve üzeri" olanlar; sözel muhakeme, şekil sınıflandırma ve matrisler testinde, 57-65 ay arası başlayanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Kaya ve Akgün (2016) tarafından yapılan farklı bir araştırmada büyük yaş grubu çocukların (60-72 ay) küçük yaş grubuna göre (45-60 ay) okula uyum puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgular büyük yaş grubunda yer alan öğrencilerin okula uyum ve hazırbulunuşluk konusunda daha avantajlı olduğunu göstermektedir. Her öğrencinin bireysel özellikleri farklı olsa da büyük yaş grubundaki

öğrencilerin fiziki ve diğer gelişimlerinin daha gelişmiş olma olasılığı daha yüksektir. Bu nedenle ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri yüksek çıkmış olabilir.

Okul öncesi eğitime devam durumu değişkenine göre “hiç gitmeyenler” ile sözcük dağarcığı, şekil sınıflandırma ve matrisler testinde “13-24 ay arası” ilişkili kavramlar testinde “1-12 ay”, “13-24 ay” ve “25 ay ve üzeri” okula devam eden öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırma bulgusundan farklı olarak Kaya ve Akgün (2016) tarafından yapılan çalışmada okula devam durumu ile okula uyum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bununla birlikte yapılan araştırma bulgusunu destekler şekilde Bracken ve Fischel (2007) yaptıkları çalışmada, dört yaşından itibaren okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştiği ve okula hazır oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Okula sürekli devamsızlığı bulunan öğrencilerin gerek okul kültüründen uzak kalmaları gerekse akademik beceriler yönünden geri kalmaları okul başarılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle okula devamı sağlanan öğrencilerin okul kültürüne daha çabuk uyum sağlayabilmeleri ve okula hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde olması daha olasıdır.

Araştırmada baba eğitim durumunun öğrencinin hazırbulunuşluğunu anlamlı ölçüde etkilemediği ancak anne eğitim durumu değişkenine göre, sözcük dağarcığı ve sözel muhakeme testinde “ilkokul”, “ortaokul” ve “üniversite” mezunu olanlar arasında “üniversite” mezunu olanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmanın sonucuna benzer şekilde Dereli ve Koçak (2005) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin baba eğitim durumundan etkilenmediği ancak anne eğitim durumundan üniversite mezunları lehine anlamlı düzeyde etkilendiği belirlenmiştir. Bu bulgular, annelerin çocukların eğitim süreçlerini destekleme konusunda babalara göre daha fazla süreçte yer aldıklarına ilişkin bilgi sunmaktadır.

Bu çalışmada sosyoekonomik düzeyin öğrencilerin okula hazırbulunuşluklarını etkilemediği bulunmuştur. Yorgun ve Sak (2021) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlarda da sosyoekonomik düzeyin ilkokula hazırbulunuşluk düzeyini anlamlı ölçüde etkilemediği bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak okul öncesi eğitim alan, erken yaşlarda okula başlayan öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Eğitim programlarında önceki öğrenmeler sonraki öğrenmelere temel oluşturmaktadır. Bu anlamda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sosyal ve bilişsel anlamda eğitim sistemine katılımları ve ilkokula hazırbulunuşlukları daha başarılı ve okulöncesi eğitim alanlar lehine bulunmuş olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları, okul öncesi eğitim almanın öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerini önemli ölçüde etkilediğini, erken yaşlarda okul ile tanışmanın öğrencilerin sözel, sayısal ve sözel olmayan muhakeme yeteneklerine önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Araştırmaya

katılan öğrencilerden okul öncesi eğitim alan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri “orta” ve “yüksek” düzeyde bulunurken almayanların “düşük”, “orta” ve “yüksek” düzeyde bulunmuştur. Katılımcıların %76’sının ilkokula hazırbulunuşluğunun “yüksek” düzeyde, %20’sinin “orta”, %4’ünün ise “düşük” düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sözel, sayısal ve sözel olmayan muhakeme yetenek düzeylerinin okul öncesi eğitim almayanlara göre anlamlı ölçüde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre okul öncesi eğitimin öğrencilerin ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerine olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması öğrencilerin ilkokula geçiş süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir.

Okul öncesi eğitimle daha erken yaşlarda tanışan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olması sebebi ile sonraki eğitim kademelerine önemli katkılar sağlaması muhtemeldir. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından velilere yönelik erken çocuklukta okul öncesi eğitimin önemine yönelik seminerler düzenlenebilir.

Okul yönetimi ve rehberlik servisleri tarafından ilkokul kayıt dönemlerinde, özellikle okul öncesi eğitim almamış ve kayıt erteleme hakkı bulunan öğrencilerin okul öncesi eğitime yönlendirilmeleri sağlanabilir.

Yapılan bu araştırmanın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Yapılan araştırma Ankara ili Çubuk ilçesinde bünyesinde ana sınıfı bulunan bir ilkokuldaki okul öncesi dönem öğrencilerinden elde edilen verilerle sınırlıdır. Farklı bölge ve daha fazla okulu içine alan boylamsal araştırmalar yapılabilir. Araştırmanın diğer bir sınırlılığı yalnızca çocuk, anne ve babaya ilişkin demografik verilerden elde edilen verilerin analiz edilmiş olmasıdır. Yönetici, öğretmen ve okula ilişkin bilgileri de ele alan farklı demografik değişkenlerle de araştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akkaş, M. & Tozduman-Yaralı, K. (2022). Bir devlet hastanesinde çocuk gelişimi birimine yönlendirilen konsültasyonların değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(1), 135-148. <https://doi.org/10.46237/amusbfd.952374>
- Atış-Akyol, N. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarının akran ilişkileri ile ilkokula hazırbulunuşluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Bağçeli-Kahraman, P. (2012). *Aile katılımı boyutu zenginleştirilmiş okulöncesi eğitim programının 5-6 yaş çocukların ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi*. (Doktora Tezi). <http://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

- Blair, C. & Raver, C. C. (2015). School readiness and self-regulation: a developmental psychobiological approach. *Annual Review of Psychology*, 66, 711-731. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010814-015221>
- Bracken, S. & Fischel, J. (2007). Relationships between social skills, behavioral problems, and school readiness for head start children. *A Research to Practice Journal for the Early Childhood Field*, 10, 109-126. <https://doi.org/10.1080/15240750701487868>
- Buldu, M. & Er, S. (2016). Okula hazırbulunuşluk ve okula başlama yaşı: Türk öğretmen ve ailelerin yeni eğitim politikası üzerine görüş ve deneyimleri. *Eğitim ve Bilim*, 41(187), 97-114. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2016.6292>
- Canbulat, T. (2017). Kesintili zorunlu eğitimden etkilenen ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeylerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1573-1586. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefedergi/issue/30766/332513> sayfasından erişilmiştir.
- Demir, S. & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Dereli, E. & Koçak, N. (2005). Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin bakım tarzı ve anne-baba eğitim düzeyi açısından incelenmesi Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(14), 245-253. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61791/924061> sayfasından erişilmiştir.
- Eken, Ö., Tosun, N. & Tuzcu- Eken, D. (2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: Genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 113-128. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.780722>
- Ekinci-Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi*. (Doktora Tezi). <http://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 94-106. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7798/102150> sayfasından erişilmiştir.
- İnal, G. & Ömeroğlu, E. (2011). Bilişsel yetenekler testi form 6'nın 61-72 aylar arasında olan çocuklar için geçerlik güvenirlik çalışması. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(2), 198-207. <https://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11630/5397/%c4%b0NAL%2c%20G%c3%>

- [b6zde%3b%20%c3%96MERO%c4%9eLU%2c%20Esra.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#) sayfasından erişilmiştir.
- Kaya, Ö. S. & Akgün, E. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1311-1324. <https://doi.org/10.17051/io.2016.51992>
- Kayılı, G. & Arı, R. (2011). Examination of the effects of the montessori method on preschool children's readiness to primary education. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 2104-2109. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ962690.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Konuk-Er, R., Karaman, E. & Yıldırım-Doğru, S. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin geçiş sürecini değerlendirmesi: Risk grubunda yer alan çocuklar açısından. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(2), 153–170. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.926>
- Lohman, D. F. & Hagen, E. P. (2001). *Cognitive abilities test (Form 6)*. Itasca, IL: Riverside
- MEB. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> sayfasından erişilmiştir.
- Özaslan, H. & Baba-Öztürk, M. (2022). Çocukları ilkokula başlayan ebeveynlerin okula hazırbulunuşluk ve okula uyum süreci hakkındaki görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(1), 213-237. <https://doi.org/10.23863/kalem.2022.224>
- Sağırlı, M. (2022). İlk okuma yazma öğretim sürecine veli etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(2), 385-414. <https://doi.org/10.23863/kalem.2021.185>
- Tarkoçin, S., Alagöz, N. & Boğa, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının pandemi sürecinde (covid-19) davranış değişiklikleri ve farkındalık düzeylerinin anne görüşlerine başvurularak incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 15(6), 1017-1036. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44338>
- Türkyılmaz, M. İ. & Pekdoğan, S. (2019). 6-7 yaş çocuklarda okul öncesi eğitimin ilkokul birinci sınıftaki sosyal yeterlik ve hazırbulunuşlukla ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(42), 159-174. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.657288>
- Ursache, A., Blair, C. & Raver, C. C. (2012). The promotion of self-regulation as a means of enhancing school readiness and early achievement in children at risk for school failure. *Child Dev Perspect*, 6(2), 122-128. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2011.00209.x>

- Uyanık, G., Bayındır, D. & Değirmenci, Ş. (2021). Akademik ve sosyal duygusal okula hazır bulunuşluk ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1090-1104. <https://doi.org/10.17755/esosder.811871>
- Vatansever-Bayraktar, H. & Kendirci, M. (2018). Investigation of primary school students' school readiness levels. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(31), 808-853. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/311375/> sayfasından erişilmiştir.
- Yılmaz, Ş. (2021). *Covid-19 pandemi sürecinde 60-72 aylık çocukların okula hazırbulunuşluk ve öz-düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Yoleri, S. & Tanış, H. M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 130-141. <https://doi.org/10.14230/joiss82>
- Yorgun, E. & Sak, R. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin ana dil değişkeni açısından incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 11-32. <https://doi.org/10.37754/737103.2021.612>

Extended Summary

The foundation of social relations of individuals is laid in preschool and primary school ages. The educational service provided to children during these periods and the quality of it significantly affect the later life of the child as an individual. The education process in primary school are affected by factors such as curriculum, teacher, family, school, environment, individual characteristics of the student and readiness levels (Sağırlı, 2022). Readiness is a process that includes the readiness of the school and society as well as the child (Bağçeli-Kahraman, 2012, p. 10). Primary, secondary and high school education is compulsory in Turkey while preschool education is optional (MEB, 2014). During the period of the global pandemic, some families send their children to primary school without preschool education for health reasons or other reasons. The experiences that children have in reading and writing before starting their education in schools where literacy programs are applied affect their school success (Erkan and Kırca, 2010). The school readiness level and school starting age are considered as important in Turkey as much as they are in the world, and they cover many aspects such as readiness, physical, socio-emotional, mental, linguistic, adaptive, and personal development and learning approaches of children (Buldu and Er, 2016). It is observed that researches made on this subject in literature focus on opinions about primary school readiness (Konuk-Er, Karaman and Yıldırım-Doğru, 2022; Özaslan and Baba-Öztürk, 2022), self-regulatory skills and readiness (Blair and Raver, 2015; Ursache, Blair and Raver, 2012; Uyanık, Bayındır and Değirmenci, 2021), preschool education and social behavior skills (Ekinci-Vural, 2006; Türkyılmaz and Pekdoğan, 2019) and the effects of the Montessori

method on readiness (Kayılı and Arı, 2011). However, there is a limited number of studies on determining the levels of primary school readiness (Vatansever-Bayraktar and Kendirci, 2018). Determining the level of primary school readiness is considered important in terms of directing the child to the right level of education. In some countries, readiness tests are applied to children and the child's multi-aspect maturity levels are determined (Erkan and Kırca, 2010). In this sense, it is considered important to evaluate the students who receive and do not receive preschool education in terms of their level of primary school readiness.

It is thought that this research will fill an important gap in order to reveal the current situation. The aim of the research is to examine the primary school readiness levels of students based on their preschool educational background and some demographic variables. In the research, relational survey model, one of the descriptive research methods, was used to determine the readiness levels of students depending on their preschool educational background.

The study group of the research comprised of 76 persons who participated voluntarily in the research among 180 students; 135 were continuing preschool education in Şehit Emre Tunca Primary School, the District of Çubuk, Province of Ankara, and 45 were recorded as candidates but did not attend preschool education.

In order to collect data in the study, Cognitive Skills Test Form 6, developed by Lohman and Hagen in 2001, with a total reliability of $r = 98.4$, adapted to Turkish by Inal and Ömeroğlu (2011), was used. The KR-20 reliability value of the test used in the research was found as .76 for the Verbal Dimension, .82 for the Numerical Dimension, .70 for the Non-Verbal Dimension, and .91 for the total of the BYT Form-6 (Inal and Ömeroğlu, 2011).

Descriptive statistics were calculated for all sub-purposes of the research. For the first sub-purpose, the student readiness score was evaluated as low in the range of 0-40, as medium in the range of 41-80 and as high in the range of 81-120. Analyses were made by using the Mann-Whitney U Test for the second and third sub-purposes of the study, and the Kruskal Wallis Test for the other sub-purposes.

Based on the findings obtained in the research; it was concluded that the verbal, numerical and non-verbal discernment levels of students who received preschool education were significantly higher than those who did not receive preschool education. In another finding of the study, it was determined that the gender variable did not significantly affect the level of readiness of students.

Based on the findings related to the variable of school starting age; students in the older age group are more advantageous in terms of adaptation to school and readiness. When looking at the findings in relation to school readiness with respect to the variable of the preschool educational background; a significant difference was found between students who "did not attend at all" and those who attended school between "1-12 months", "13-24 months" and "25 months and more" in the related

concepts test, and those who attended school between "13-24 months" in the vocabulary, classification of the shapes, and matrix tests.

The research revealed that the educational background of the father did not affect significantly the readiness of the student. However, in terms of the variable of the educational background of the mother, a significant difference existed in favor of children of mothers who graduated from "university" among children whose mothers had graduated from "high school", "primary school" and "university" in the vocabulary and verbal discernment test.

In this study, it was found that socio-economic level did not affect the school readiness of the students. The results of this study show that receiving preschool education significantly affects the level of primary school readiness of students, and that acquaintance with school at an early age makes significant contributions to the verbal, numerical and non-verbal discernment skills of the students.

From the results obtained, it can be said that preschool education has a positive effect on the level of primary school readiness of students. The inclusion of preschool education in the scope of compulsory education by the Ministry of National Education can make significant contributions to the transition of students to primary school.

Seminars for parents on the importance of preschool education in early childhood can be organized by the Ministry of National Education. School management and guidance services can ensure that students who have not received preschool education and have the right to postpone registration, in particular, are directed to preschool education during primary school registration periods.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulunun 12.01.2022 tarih ve 262812 sayılı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.